

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Besluit

Vergadering van 10 november 2022
Gemeente Hardinxveld-Giessendam -
Hardinxveld-Giessendam

20 Nota Misbruik en Oneigenlijk Gebruik (M&O) - Raadsvoorstel

Besluit

Beslispunt 1

De Nota Misbruik en Oneigenlijk Gebruik (M&O) vast te stellen.

Inhoud

Inleiding

In de nota Misbruik & oneigenlijk Gebruik is een uiteenzetting van belangrijke uitgangspunten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam opgenomen om misbruik en oneigenlijk gebruik te bestrijden. De nota bevat op zich geen nieuwe regels. Het is een kapstok voor de opsomming en inkadering van bestaand beleid.

We geven daarmee invulling aan lid 1h van artikel 18 uit onze financiële verordening. Misbruik & Oneigenlijk Gebruik is daarnaast 1 van de 9 criteria waarop de jaarrekening van de gemeente wordt getoetst. Dit criterium dekt samen met het begrotingscriterium en voorwaardencriterium de financiële rechtmatigheid af.

Beoogd effect

Vaststellen van bestaand beleid op het gebied van Misbruik en Oneigenlijk Gebruik

Argumenten

1.1 Bestaand beleid vastleggen in een nota M&O

Het in de nota geformuleerde beleid is een uiteenzetting van belangrijke uitgangspunten van de gemeente Hardinxveld-Giessendam om misbruik en oneigenlijk gebruik te bestrijden. De nota is een kapstok voor de opsomming en inkadering van bestaand beleid. De uitwerking van het beleid ten aanzien van voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik vindt plaats in de specifieke regelingen en bijbehorende verordeningen en processen, waarbij de meeste regelingen gebonden zijn aan wettelijke eisen en minimumnormen. Deze nota kan niet los worden gezien van de risicoanalyse fraude en integriteit.

1.2 Naleven rechtmatigheidsvereisten 2022

In de kadernota rechtmatigheid 2022 is het volgende opgenomen:

Het is aan de gemeente om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. De gemeente beziet in eerste plaats welke eisen de wet- en regelgeving stelt ten aanzien van M&O, wat daarin is geregeld omtrent de handhaving en hoe zich dat heeft vertaald naar de opzet van de interne organisatie. Om dit te bewerkstelligen is een mix van maatregelen nodig. Een mogelijk uitgangspunt hiervoor is het opstellen van een gemeentelijke nota M&O. Het is overigens niet verplicht om voor het voeren van het M&O-beleid een overkoepelende nota vast te stellen. Het M&O-beleid moet voldoende actueel zijn en voldoende zijn afgestemd op de meest recente wetgeving en de praktijk.

Het college dient een uitspraak te doen in hoeverre het M&O beleid ook feitelijk wordt nageleefd en of de getroffen maatregelen werken. De basis daarvoor ligt in belangrijke mate bij de uitkomsten van de intern uitgevoerde controles en evaluaties.

Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet wordt nageleefd dan vermeldt het college dit in de

paragraaf bedrijfsvoering. Daadwerkelijke afwijkingen als gevolg van misbruik worden, voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. De term fraude is juridisch niet gedefinieerd. In het dagelijks taalgebruik is het gebruikelijk misbruik en oneigenlijk gebruik ook als fraude te bestempelen, denk hierbij aan een term als 'bijstandsfraude' of aan 'fraude' met vergunningen. Dit type fraudes valt nadrukkelijk onder het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het gaat hier om derden die misbruik maken van (gemeentelijke) regelingen. Dit misbruik en oneigenlijk gebruik moet wel duidelijk worden onderscheiden van fraude in het kader van de controle van de jaarrekening door de accountant.

De accountant heeft een verantwoordelijkheid met betrekking tot fraude in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit type fraudes omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen. Een voorbeeld is het betalen van valse facturen waarbij één of meerdere personen binnen de gemeente betrokken zijn. Dit type fraudes is een onderdeel van de getrouwheidsverklaring van de accountant en wordt daarom niet opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Als de gemeente deze fraude op een juiste manier heeft verwerkt in de jaarrekening, dan kan deze toegelicht worden in de paragraaf bedrijfsvoering, maar er is geen verplichting.

1.3 Fraudepreventie

Volgens de criminologie kan fraude ontstaan bij een combinatie van gelegenheid, druk en rationalisatie. Een effectieve preventie van fraude vereist dat naast het wegnemen van de harde factoren (gelegenheid) ook wordt gezorgd voor het wegnemen van de zachte factoren (druk en gelegenheid). In de nota wordt daarom aandacht besteed aan het integriteitsbeleid van de gemeente.

Kanttekeningen

1.1 Fraude is nooit volledig uit te sluiten

De nota (en ook de frauderisicoanalyse) richten zicht met name op de preventie van misbruik (fraude) en oneigenlijk gebruik. Het is van belang te beseffen dat het risico nooit volledig valt uit te sluiten. Daarom is ook van belang dat inzicht bestaat in het vermogen van de gemeente om misbruik en oneigenlijk gebruik tijdig te signaleren, het voortduren ervan zo snel mogelijk te beëindigen, en de geleden schade zo veel mogelijk te beperken en te verhalen.

1.2 Restrisico's blijven bestaan

In de beheersmaatregelen zijn keuzes onvermijdelijk. Bij de keuzes zal worden afgewogen of maatregelen opwegen tegen het risico. Dit betekent dat we soms bewust risico's moeten accepteren, verminderen of vermijden.

Financiële informatie

n.v.t.

Participatie

n.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Vervolg

n.v.t.

Bijlagen

1. Nota Misbruik Oneigenlijk gebruik

Aldus besloten in bovenvermelde vergadering,

de griffier

de voorzitter

Annemarie van der Ploeg

Dirk Heijkoop